

СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОЇ ДІЇ ЗА ТОЛКОТТОМ ПАРСОНСОМ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА АНАЛІЗУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРЕКЛАДАЧА

Даніленко А.Ю.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Дослідження соціальних явищ та процесів як системи, у якій кожен з елементів має свою функцію, лежить в основі структурного функціоналізму, одним з засновників якого був Толкотт Парсонс. Так, системний підхід застосовувався Т. Парсонсом для вивчення структури соціальної дії, в якій він виокремив наступні підсистеми: біолого-психологічну, особистісну, соціальну, культурну. Кожна з цих підсистем має в загальній системі соціальної дії своє функціональне значення: адаптації, досягнення мети, інтеграції та збереження [1]. Метою даної роботи є аналіз перекладацької діяльності як соціальної практики в межах вказаних підсистем та функцій.

Розглядаючи соціальну діяльність з практики перекладу як систему, можна проаналізувати діяльність перекладача, виходячи з чотирьох основних функцій соціальної діяльності за Толкоттом Парсонсом. Так, на рівні біолого-психологічної підсистеми виступатиме особистість перекладача в єдності двох аспектів: біологічної та соціальної природи індивіда. У якості біологічного організму та особистості, що є елементом соціуму, перекладач адаптується до соціальної системи через перекладацьку діяльність, що виконує функцію адаптації. Функція цілевизначення виконується на рівні особистісної підсистеми та реалізується через мотивацію дій перекладача – заради чого та з якою метою виконується переклад. Слід зазначити, що діяльність перекладача є як внутрішньо, так і зовнішньо вмотивованою, адже перекладач зазвичай виступає у ролі посередника між оригіналом та споживачем перекладу, яким може виступати інший індивід, група індивідів, установа і т.і.. Соціальна система як підсистема соціальної дії включає ті соціальні ролі, статуси, заклади, які користуються послугою перекладу. Вона відповідає за інтеграцію в суспільство, інструментом якої виступає переклад. На рівні культурної підсистеми переклад є інструментом, який дозволяє вийти на найвищий рівень засвоєння індивідом або групою людей системи культури, виконуючи функцію підтримання зразка, адже він сприяє порозумінню та обміну культурними цінностями між членами суспільства, які з певних причин можуть спілкуватися різними мовами.

Отже, переклад як соціальна практика виступає як один з різновидів соціальної діяльності. Аналіз перекладу з позицій структури соціальної діяльності, її підсистем та провідних функцій за Т. Парсонсом дозволяє зазначити, що практика з перекладу виконує функції адаптації особистості в соціумі, дозволяє здійснювати цілевизначення на основі попереднього досвіду, інтегруватися в суспільство, розуміючи нові правила, цінності та умови, та освоювати нові системи культури.

Література:

1. Парсонс Т. О структуре социального действия / под ред. В.Ф.Чесноковой и С.А.Белановского. Москва: Академический Проспект, 2002. – 880 с. – (2).